

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності»**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності»**

Затверджено вченою радою університету
(протокол №__ від _____ 2023 р.)

Харків
2023

УДК

ББК

Н

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою університету (протокол №
від _____ 2023 р.)*

Укладачі:

С.О. Харитонов

В.В. Гальцова

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності» [Галузь знань – 08 «Право», Спеціальність – 081 «Право», другий (магістерський) рівень] / уклад.: В. В. Гальцова, С.О. Харитонов. Х: Нац. юрид ун-т імені Ярослава Мудрого, 2023. 32 с.

1. В С Т У П

Курс «Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності» є надзвичайно актуальним і важливим при здобутті юридичної освіти і отримання повноцінного професійного світогляду. Основною визначальною ознакою дисципліни, що презентується є її комплексний характер. Для якісного засвоєння курсу необхідно мати знання у таких галузях права як кримінальне, адміністративне, господарське, конституційне кримінальне процесуальне, цивільне право тощо.

Мета: формування системи знань про сучасну правову доктрину щодо кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, вироблення основних умінь і навичок застосування норм Кримінального кодексу України, правових позицій Верховного Суду, постанов ПВСУ для кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, вирішення спірних та проблемних питань, що виникають під час кваліфікації та розмежування кримінальних правопорушень проти власності між собою та інших суміжних кримінальних правопорушень, від адміністративних деліктів.

У результаті вивчення дисципліни студенти будуть:

знати:

базові поняття кримінальних правопорушень проти власності та їх значення, систему та види кримінальних правопорушень проти власності і місце в системі норм Особливої частини КК; актуальні проблеми та підстави кримінально-правової кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності; особливості об'єкта та предмета кримінальних правопорушень проти власності, їх основні риси та ознаки, вплив предмету на кваліфікацію кримінальних правопорушень проти власності; правові позиції Верховного Суду, судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, рішень Європейського суду з прав людини та основні тенденції правозастосування щодо кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності.

уміти:

правильно кваліфікувати кримінальні правопорушення проти власності та розмежовувати їх від суміжних і діянь, що є адміністративними деліктами; аналізувати правові джерела й використовувати отримані при вивченні курсу при кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності; обробляти доказову інформацію та застосовувати міждисциплінарний підхід під час кримінально-правової кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності; кваліфікувати множинність кримінальних правопорушень проти власності та вчинених їх у співучасті; обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, надавати розгорнуту юридичну аргументацію при кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності.

Знання та вміння, набуті при вивченні даної дисципліни, використовуються під час кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування з урахуванням вимог законності, обґрунтованості та вмотивованості.

**2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

№ п/п	Т е м и	Всього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Поняття, система та види кримінальних правопорушень проти власності, їх об'єкт та предмет, загальна характеристика.					
1	Тема 1. Кримінальні правопорушення проти власності, їх система та види. Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти власності, підходи до розуміння власності у теорії кримінального права. Предмет кримінальних правопорушень проти власності, його ознаки та види.	22	4	2	16
2	Тема 2. Загальна характеристика об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності, особливості їх конструкції. «Розкрадання» та «викрадення»: їх зміст, ознаки та співвідношення. Загальна характеристика суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності. Умисні кримінальні правопорушення проти власності. Необережні кримінальні правопорушення проти власності. Характеристика суб'єкта кримінальних правопорушень проти власності. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються загальним суб'єктом. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються спеціальним суб'єктом. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності.	14	2	2	10

Модуль 2. Кримінальні правопорушення проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном					
3	Тема 3. Крадіжка (ст. 185 КК). Критерії та ознаки таємності. Момент закінчення крадіжки. Грабіж (ст. 186 КК). Критерії та ознаки відкритості. Види грабежу. Зміст фізичного та психічного насильства в насильницькому грабежі. Грабіж-ривок: поняття та кримінально-правова оцінка. Момент закінчення грабежу. Розмежування крадіжки і ненасильницького грабежу. Розбій (ст. 187 КК). Зміст фізичного та психічного насильства в розбої. Напад: поняття та ознаки. Момент закінчення розбою. Розмежування насильницького грабежу і розбою. Ознаки переростання крадіжки у грабіж або розбій, або грабежу в розбій.	16	2	4	10
4	Тема 4. Вимагання (ст. 189 КК): зміст погрози та момент закінчення. Розмежування розбою і вимагання. Шахрайство (ст. 190 КК). Способи вчинення шахрайства. Види та форми обману. Поняття «зловживання довірою». Співвідношення обману і зловживання довірою як окремих способів шахрайства. Привласнення, розтрата або заволодіння майном (ст. 191 КК) шляхом зловживання службовим становищем. Поняття і ознаки форм розкрадання: привласнення, розтрата, заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Співвідношення форм між собою.	18	4	4	10
5	Тема 5. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання (ст. 188 ¹ КК) та зміст способів. Майнова шкода як обов'язкова ознака та порядок визначення майнової шкоди. Заподіяння майнової	16	2	4	10

	<p>шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК): предмет та форми вчинення об'єктивної сторони. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї (ст. 193 КК): ознаки предмета та співвідношення між поняттям «привласнення» у складах кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 191 та 193 КК України. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197¹ КК): предмет та порядок визначення майнової шкоди як конститутивної ознаки.</p>				
	<p>Модуль 3. Кримінальні правопорушення проти власності, що не поєднані із заволодінням чужим майном. Розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень проти власності від інших кримінальних правопорушень та від адміністративних деліктів.</p>				
6	<p>Тема 6. Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК): ознаки предмета, конструкція об'єктивної сторони основного і кваліфікованого складу. Зміст та ознаки «знищення» та «пошкодження». Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики (ст. 194¹ КК): предмет та ознаки об'єктів електроенергетики. Зміст та ознаки «руйнування», співвідношення між «руйнуванням» та «знищенням». Погроза знищення майна (ст. 195 КК): ознаки погрози: зміст, реальність, конкретність. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки реальності. Необережне знищення або пошкодження майна (ст. 196 КК). Ознаки предмета необережного знищення чи пошкодження майна. Конструкція об'єктивної</p>	18	4	2	12

	<p>сторони основного і кваліфікованого складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 196 КК України. Порухення обов'язків щодо охорони майна (ст. 197 КК). Наслідки як обов'язкова ознаки складу «Порушення обов'язків щодо охорони майна», суб'єкт. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 198 КК). Поняття «придбання», «отримання», «зберігання», «збуту» майна. Усвідомленість винного щодо походження майна цього кримінального правопорушення. Співвідношення «придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом» із пособництвом у вчиненні кримінальних правопорушень проти власності.</p>				
7	<p>Тема 7. Розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень проти власності між собою. Розмежування крадіжки від шахрайства; насильницького грабежу від розбою; розбою і вимагання; шахрайства від заподіянням майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою; привласнення як форми розкрадання від незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Розмежування складів кримінальних правопорушень проти власності із кримінальними правопорушеннями, що розміщені у інших розділах Особливої частини КК України. Відмежування розбою (ст. 187 КК) та бандитизму (ст. 257 КК). Відмежування шахрайства від заподіяння майнової шкоди</p>	16	2	2	10

	шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК) та шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК). Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від протидії законній господарській діяльності (ст. 206 КК). Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових обов'язків (ст. 355 КК). Відмежування складів кримінальних правопорушень проти власності від адміністративних деліктів.				
Р а з о м		120 /4,0	20	20	80

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(протокол № від 2023 р.)

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **«Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності»**

1. ПОНЯТТЯ, ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМА ТА ВИДИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, ЇХ ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ.

Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти власності та підходи до розуміння власності у теорії кримінального права: економічний, юридичний, змішаний (економіко-юридичний).

Предмет кримінальних правопорушень проти власності та його ознаки. Зміст фізичної, економічної і юридичної ознак предмета кримінальних правопорушень проти власності. Співвідношення понять «рідч» та «майно». Чуже майно як предмет кримінальних правопорушень проти власності. «Нерухомість», «гроші», «цінні папери», «легітимаційний знак», «транспортний засіб», «земельна ділянка», «електронні гроші», «криптовалюта», «вода», «електрична та теплова енергія», «природний газ» як предмет кримінальних правопорушень проти власності. Право на майно як предмет кримінальних правопорушень проти власності. Дії майнового характеру як предмет кримінальних правопорушень проти власності. «Крадене майно» як предмет кримінальних правопорушень проти власності.

Загальна характеристика об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності та особливості конструкції їх складів. «Розкрадання» та «викрадення»: їх зміст, ознаки, співвідношення. Загальна характеристика суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності. Умисні кримінальні правопорушення проти власності. Необережні кримінальні правопорушення проти власності. Характеристика суб'єкта кримінальних правопорушень проти власності. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються загальним суб'єктом. Кримінальні правопорушення проти

власності, що вчинюються спеціальним суб'єктом.

Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності. Види розкрадання залежно від їх розміру: у значному, великому та особливо великому розмірі. Повторність та спеціальні види повторності кримінальних правопорушень проти власності. Відмінність повторності при крадіжці від продовжуваної крадіжки. Вчинення за попередньою змовою групою осіб, організованою групою осіб як кваліфікуюча ознака кримінальних правопорушень проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності вчинених групою осіб без попередньої змови, розкрадань, вчинених злочинною організацією. Проникнення у житло, інше приміщення чи сховище як кваліфікуюча ознака викрадень. Поняття та ознаки «житла», «іншого приміщення», «сховища». Поняття та ознаки «проникнення», способи, співвідношення між «проникненням» і «вторгненням».

2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, ЩО ПОЄДНАНІ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ ЧУЖИМ МАЙНОМ

Крадіжка: критерії та ознаки таємності, момент закінчення. Грабїж: критерії та ознаки відкритості. Види грабежу. Грабїж-ривок: поняття та кримінально-правова оцінка. Розмежування крадіжки і ненасильницького грабежу. Зміст фізичного та психічного насильства в насильницькому грабежі. Розбій: зміст фізичного та психічного насильства в розбої. Напад: поняття та ознаки. Момент закінчення розбою. Розмежування насильницького грабежу і розбою. Ознаки переростання крадіжки у грабїж або розбій, або грабежу в розбій.

Вимагання: зміст погрози та види, які охоплюється (не охоплюється) вимаганням. Момент закінчення вимагання. Розмежування розбою і вимагання. Шахрайство: способи вчинення, види та форми обману. Поняття «зловживання довірою». Співвідношення обману і зловживання довірою як окремих способів шахрайства. Привласнення, розтрата або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Поняття і ознаки форм розкрадання: привласнення, розтрата, заволодіння майном шляхом зловживанням службовим становищем, їх співвідношення між собою.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання: зміст способів їх вчинення; майнова шкода як обов'язкова ознака об'єктивної сторони та порядок її визначення. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою: предмет, форми об'єктивної сторони.. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї: ознаки предмета, співвідношення між «привласненням» у складах кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 191 та 193 КК України. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво: предмет, порядок визначення майнової шкоди як конститутивної ознаки об'єктивної сторони.

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, ЩО НЕ ПОЄДНАНІ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ ЧУЖИМ МАЙНОМ. РОЗМЕЖУВАННЯ СУМІЖНИХ СКЛАДІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ МІЖ СОБОЮ ТА ІЗ КРИМІНАЛЬНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ, ЩО РОЗМІЩЕНІ У ІНШИХ РОЗДІЛАХ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КК УКРАЇНИ.

Умисне знищення або пошкодження майна: основний та додатковий безпосередній об'єкт, ознаки предмета, зміст «знищення» та «пошкодження», конструкція об'єктивної сторони основного і кваліфікованого складу (ч. 2 ст. 194 КК). Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики: основний та додатковий безпосередній об'єкти, ознаки предмета, зміст та ознаки «руйнування», співвідношення між «руйнуванням» та «знищенням».

Погроза знищення майна: ознаки погрози: зміст, реальність, конкретність, об'єктивні і суб'єктивні ознаки реальності. Необережне знищення або пошкодження майна: основний та додатковий безпосередній об'єкт, ознаки предмета, конструкція об'єктивної сторони основного і кваліфікованого складу (ч. 2 ст. 196 КК).

Порушення обов'язків щодо охорони майна: наслідки як обов'язкова ознаки складу, суб'єкт кримінального правопорушення. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом. Поняття «придбання», «отримання», «зберігання», «збут» майна. Усвідомленість винного щодо походження майна цього кримінального правопорушення. Співвідношення «придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом» із пособництвом у вчиненні кримінальних правопорушень проти власності.

Розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень проти власності між собою. Розмежування крадіжки від шахрайства. Розмежування насильницького грабежу від розбою. Розмежування розбою і вимагання. Розмежування шахрайства від заподіянням майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Розмежування привласнення як форми розкрадання із незаконним привласненням особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Розмежування складів кримінальних правопорушень проти власності із кримінальними правопорушеннями, що розміщені у інших розділах Особливої частини КК України. Відмежування розбою (ст. 187 КК) від бандитизму (ст. 257 КК). Відмежування шахрайства від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК) та шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК). Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від протидії законній господарській діяльності (ст. 206 КК). Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових обов'язків (ст. 355 КК). Відмежування складів кримінальних правопорушень проти власності від адміністративних деліктів.

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Поняття, система та види кримінальних правопорушень проти власності, їх об'єкт та предмет.

1. Кримінальні правопорушення проти власності, їх система та види.
2. Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти власності та підходи до розуміння власності у теорії кримінального права: економічний, юридичний, змішаний (економіко-юридичний).
3. Предмет кримінальних правопорушень проти власності та його ознаки. Зміст фізичної, економічної і юридичної ознак предмета кримінальних правопорушень проти власності.
4. Співвідношення понять «річ» та «майно». Чуже майно як предмет кримінальних правопорушень проти власності.
5. Види предмету кримінальних правопорушень проти власності та його риси.
6. Право на майно як предмет кримінальних правопорушень проти власності. Дії майнового характеру як предмет кримінальних правопорушень проти власності. «Крадене майно» як предмет кримінальних правопорушень проти власності.

Тема 2. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.

1. Загальна характеристика об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності, особливості їх конструкції.

2. «Розкрадання» та «викрадення»: їх зміст, ознаки та співвідношення.
3. Загальна характеристика суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності. Умисні кримінальні правопорушення проти власності. Необережні кримінальні правопорушення проти власності.
4. Характеристика суб'єкта кримінальних правопорушень проти власності. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються загальним суб'єктом. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються спеціальним суб'єктом.
5. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном (ст. 185-187 КК)

Завдання:

1. Побачивши, що у магазині чоловічого одягу продавець була зайнята упакуванням купленого покупцем товару, Д. взяв із прилавка костюм вартістю 3500 гривень і швидко вийшов. Наступного дня, у цьому ж магазині, таким же способом Д. взяв дві пари чоловічого взуття вартістю по 4000 гривень, але цього разу продавець помітила усе та схопила його за руку, але той вирвався і вибіг з магазину разом із взуттям.

Кваліфікуйте дії Д.

2. П. проник до вчительської кімнати школи та відкрив одну із жіночих сумок і взяв собі гаманець. В цей момент зайшла прибиральниця, яка відразу зрозуміла, що П. намагається викрасти гаманець з грошима, вона намагалася затримати П., який зрозумів, що його викрили, кинув гаманець й утік.

Кваліфікуйте дії П.

3. Б., який щойно звільнився з місць позбавлення волі за бандитизм, зайшов до літнього кафе і скориставшись неухважністю його співробітників, викрав телефон одного із співробітників вартістю 7 тис. грн. Після того як Б. залишив приміщення, адміністратор кафе, помітивши, як він із викраденим телефоном сідав у тролейбус, намагався його затримати, але не встиг оскільки тролейбус поїхав.

Кваліфікуйте дії Б.

4. І. заволодів чемоданом з речами, який належав С., що знаходився в автоматичній камері схову залізничного вокзалу. Дорогою до виходу із нього, І. нашттовхнувся на С., який відразу ж впізнав свій чемодан. Зрозумівши це, І. почав втікати, потім кинув чемодан, але був затриманий працівниками поліції.

Кваліфікуйте дії І.

5. О. вирішив випити, але у нього не було грошей для придбання спиртного. Скориставшись відсутністю дружини вдома, він виніс з дому срібні ложки, золотий кулон дружини, кухонний комбайн та продав їх своєму знайомому за 1 650 грн.

Кваліфікуйте дії О.

6. С., знаходячись у відділі чоловічого одягу універмагу і скористався тим, що продавець була зайнята прийманням товару, на очах у покупців (вважав, що покупці не зрозуміють, що він вчиняє) взяв з прилавка костюм і вийшов з відділу, хоча покупці відразу зрозуміли, що С. викрав товар. З товаром із універмагу він був затриманий на зупинці тролейбуса.

Кваліфікуйте дії С.

7. О. та П. таємно проникли на територію заводу з метою викрасти на складі кілька мішків мінеральних добрив, але їх не виявилося бо були відвантажені оптовому покупцю. Тоді на складі вони побачили мотоцикл охоронця, який несподівано з'явився. О. та П. зв'язали його і викрали мотоцикл охоронця.

Кваліфікуйте дії О. та П.

8. С. який звільнився з місць позбавлення волі за незаконне заволодіння транспортним засобом, вирішив заволодіти грошми з каси одного із закладів харчування. Він підійшов до віконця і почав погрожувати продавцеві пістолетом. Співробітниця злякалася, проте не розгубилася і швидко закрила віконце. С. спробував розбити віконце револьвером, проте він був іграшковим, а тому зламався, тому С. втік.

Кваліфікуйте дії С.

9. Вихователька одного з дитсадків О. в обідній час, коли діти спали, знімала з малят золоті хрестики і забирала собі. Незабаром батьки потерпілих малюків помітили зникнення ювелірних виробів у своїх дітей і звернулися в поліцію.

Дайте кримінально-правову оцінку діям О.

10. М. вирішив заволодіти майном жінки, яка йшла темним парком. Приставивши іграшковий ніж до горла сказав зняти їй коштовності. Однак, це побачив А., який гуляв із собакою, та кинувся на допомогу. М. кинувся тікати.

Кваліфікуйте дії М.

11. у маршрутному таксі Я. побачив, як жінка заховала 50 гривень у гаманець, та вирішив вкрати їх. Непомітно засунувши руку у сумку жінки Я. витягнув гаманець. У цю мить дівчина, що стояла поруч, побачила це, але Я., зустрівшись поглядом з нею, жестом пригрозив їй. На наступній зупинці Я. вийшов з мікроавтобуса, витягнув 50 гривень, а гаманець викинув у смітник.

Чи можна визнати діяння Я. малозначним? Надайте аргументований висновок щодо дій Я.

12. Василь та Наталя, повернувшись додому з судового засідання, на якому шлюб між ними було розірвано, вирішили роз'їхатися по різних квартирах після поділу спільного майна за рішенням суду. Коли Василь складав в сумки поділені речі, він непомітно для Наталі взяв з серванту золоте кільце вартістю понад 15 000 грн. і заховав його в кишеню. Наталя виявила зникнення коштовності та зателефонувала Василю. Останній сказав, що нічого не знає. Тоді Наталя звернулася в поліцію. У поліції Василь зізнався, що взяв кільце, оскільки вважає його спільним, бо воно хоча і було куплене для Наталі, але за їх спільні гроші.

Дайте правовий аналіз ситуації.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном (ст. 185-187 КК)

Завдання:

1. М. та І. підмовили 13-річну В. допомогти їм проникнути у квартиру її подруги З. Обманним способом проникнувши у квартиру, М. почав наносити З. удари, вимагаючи при цьому гроші та цінності. І. та В. у цей час обшукували квартиру. Злякавшись потерпіла передала І. 23 000 грн. та золоті сережки. Продовжуючи вимагати гроші, І. удавкою почав стискати шию потерпілої. В процесі здушування у З. внаслідок переляку стався серцевий

напад, від якого вона померла. Після цього нападники заволоділи іншим майном, грошима та золотими прикрасами на загальну суму 150 000 грн.

Кваліфікуйте дії М., І. та В.

2. Р. стало відомо, що К. зберігає вдома 1 280 000 грн. для придбання автомобіля. Р. вдерся до його будинку та вдарив К. кийком по голові, від чого той втратив свідомість. Р. зв'язав потерпілого і виніс в неопалювану літню кухню. Обшукавши будинок, Р. грошей не знайшов, залишивши К. зв'язаним у кухні, де температура відповідала тій що надворі (мінус п'ятнадцять градусів). К. прийшов до свідомості через 1 годину і почав кликати на допомогу. Його голос почули сусіди і прийшли на допомогу. Внаслідок удару К. отримав легке тілесне ушкодження без короточасного розладу здоров'я, а внаслідок перебування на морозі – легкі тілесні ушкодження з короточасним розладом здоров'я. За висновком експерта, перебування в таких умовах більш ніж 5 годин могло б привести до смерті потерпілого від переохолодження.

Кваліфікуйте дії Р.

3. П. продавав на ринку взуття. До нього підійшли М. і К. Вони стали оглядати взуття та прицінюватись. Потім попрохали П. дати для примірки кожному взуття. Той виконав їх прохання. К., отримавши від П. черевики, пішов з ними за палатку, де став їх приміряти, а М. залишився з чоботами на місці. П. пішов за К., а коли через деякий час повернувся, виявив, що М. зник з чоботами. Побоюючись, що і К. зникне разом з черевиками, П. повернувся за палатку, де поруч з К. побачив невідомого, який дав йому 200 грн. і разом з К., прихопивши черевики, пішли з ринку. Цього ж дня працівниками поліції М. був затриманий, а чоботи вилучені з його автомобіля. Через декілька днів М., знаючи, що в квартирі його знайомої В. є коштовності та цінні речі, запропонував 17-літньому Ш. і Б. заволодіти ними. Взявши з собою мотузку, вони втрюх під'їхали автомашиною до будинку, де жила потерпіла. Оскільки В. знала М. в обличчя, то він залишився в автомобілі, а Ш. і Б. зайшли у квартиру до потерпілої, де нанесли їй кілька ударів кулаками і ногами та, погрожуючи вбивством, заволоділи майном на суму 100 340 грн. Внаслідок нанесених ударів В. знаходилась на лікуванні 7 діб.

Кваліфікуйте дії К., М., Ш., Б.

4. 15-річні Н. і К. з метою викрадення рушниці, що належала батькові їх знайомого Х., прийшли до нього додому і, коли той вийшов з кімнати, взяли із шафи розібрану мисливську рушницю і сховали її у свою сумку. Того ж дня цю рушницю вони продали невстановленій особі. Про це довідався 13-річний С., який запропонував К. викрасти з плодючого розсадника дві мисливські рушниці, якими користувалися охоронники садового товариства. Через деякий час вони обидва прийшли до садового товариства, де С. наказав К., щоб той був біля вікна, а сам проник у приміщення і через вікно передав йому дві рушниці. Одну рушницю К. залишив собі, а другу продали С. Через 3 дні К. і Н. проникли у будинок С. і вкрали продану йому рушницю.

Кваліфікуйте дії Н., К., С.

5. А. разом з Н. проникли у квартиру Ш. з метою крадіжки. Коли вони почали шукати гроші, в кімнату зайшла господиня. А. відразу втік, а Н. вдарив потерпілу в обличчя, заподіявши їй середньої тяжкості тілесні ушкодження, обшукав кишені потерпілої і, не знайшовши грошей, вийшов з квартири.

Кваліфікуйте дії А. та Н.

6. К. та П., раніше засуджені за бандитизм, знаючи, що касир акціонерного товариства «Парус» повинен повертатися з міста із великою сумою грошей, домовилися напасти на нього та заволодіти грошима. Коли касир на мотоциклі під'їхав до селища, злочинці

перегородили йому шлях і, погрожуючи макетом пістолета Макарова, висунули вимогу віддати гроші. Однак грошей у касира не виявилось, оскільки банк в той день виплати не проводив. Розізлившись, К. та П. побили касира, заподіявши йому тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Надайте кримінально-правову оцінку діям К. та П.

7. Водій таксі С. привіз по замовленню у призначене місце О. Коли прийшов час розплатитися за поїздку, О. приставив до горла таксиста С. ножа і почав вимагати в нього гроші. Таксист у відповідь на це, зламав палець нападнику О. на руці, що визнається середньою тяжкістю тілесних ушкоджень після чого той відразу втік.

Надайте кримінально-правову оцінку діям водія таксі С. та О.

8. Озброєні М. і З., перевдягнені клоунами, увірвалися в ювелірний магазин. Наставивши пістолети на трьох співробітників магазину, зажадали відкрити вітрину з коштовностями. Після того як її відкрили, вони спустошили стенди з ювелірними виробами, поклали вкрадене до мішків і втекли. Але замість діамантів, золота і платини виявилось, що вони забрали з собою біжутерію загальною вартістю 2500 гривень.

Кваліфікуйте дії М. та З.

9. К., проходячи вулицею побачив припаркований на стоянці біля одного з супермаркетів автомобіль. Коли підійшов ближче, побачив, що водій міцно спить, а двері в автомобілі не замкнені. Скориставшись ситуацією, К. легко їх відкрив і побачив в салоні мобільний телефон та гаманець з грошима, які забрав собі.

Кваліфікуйте дії К.

10. Г., який був засуджений за розбій та щойно звільнився з місць позбавлення волі проник у чуже помешкання з метою незаконно збагатитися. Його проникнення через вічко дверей побачила сусідка, яка повідомила у правоохоронні органи. Поліція прибула за декілька хвилин та затримала Г. на порозі квартири, коли той намагався винести вкрадене

Кваліфікуйте дії Г.

11. О. познайомився на вечірці із Р. Чоловік увесь вечір проявляв жінці увагу, говорив, що зустрів свою долю. Після вечірки Р. запропонувала О. зайти до неї гості. Чоловік охоче погодився. Вдома, доки Р. поралась на кухні, О. побачив у кімнаті шкатулку із коштовностями та вирішив заволодіти ними. Тож О. підмішав препарат для зниження тиску у бокал з алкоголем та як тільки Р. втратила свідомість, забрав коштовності, які лежали у шкатулці, та покинув квартиру.

Кваліфікуйте дії О.

12. М. побачив у парку жінку з сумкою. Чоловік раптово підбіг до неї та вирвав сумку з рук потерпілої та втік з нею. Не втримавши балансу від раптового ривка, жінка похитнулася та впала. Внаслідок падіння була заподіяна шкода здоров'ю жінки, вона лікувалася 25 днів. Слідчий кваліфікував вчинене М. як розбій, адвокат наполягав, що в діях М. має місце насильницький грабіж.

Надайте аргументований висновок щодо дії М.

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном (ст. 189-191 КК)

Завдання:

1. З метою отримання страхового відшкодування Б. вирішив інсценувати викрадення свого автомобіля. За допомогою він звернувся до К. і за виконану роботу пообіцяв йому винагороду. Б. передав К. ключі від автомобіля та показав місце стоянки транспортного засобу. При спробі запустити двигун К. був затриманий працівниками поліції.

Кваліфікуйте дії Б. та К.

2. Т. підійшов до неповнолітнього Г. і попросив покататися на його велосипеді та запропонував залишити щось у заставу. Останній погодився за умови, що той не від'їжджатиме від нього на відстань не більше 10 метрів. Т. сів на велосипед і, проїхавши навколо будинку, поїхав до свого знайомого, де залишив велосипед, який наступного дня продав на ринку, а гроші витратив на свої потреби. Потерпілому була заподіяна матеріальна шкода на суму 4 тис. 500 грн.

Кваліфікуйте дії Т.

3. 14-річна К. поверталася зі школи додому. В автобусі вона познайомилася з 15-річною дівчиною ромської національності Т. Остання попросила дівчинку вийти разом із нею на зупинці, щоб допомогти занести тяжку сумку додому. Коли дівчата вийшли з автобуса, їх зустріла мати З., яка довго розповідала К., що над їхньою сім'єю нависла велика загроза, і що та повинна віддати їй усі вироби із золота та гроші, які є вдома. Лише тоді вона зможе зняти порчу з її сім'ї. Після цього всі троє поїхали додому до дівчинки. Т. та З. чекали біля під'їзду, а К. зайшла до себе додому, збрала всі золоті вироби (усього на суму 69 000 гривень) та гроші (1000 доларів США і 2000 гривень) і віддала їх Т. та З. При цьому дівчинка не розуміла, що робить і не пам'ятала, як виносила гроші та золоті вироби і віддавала їх.

Дайте кримінально-правову кваліфікацію діяння Т. та З.

4. К., дізнавшись від знайомої Н., що та була зґвалтована Є. порадив їй написати заяву про притягнення Є. до кримінальної відповідальності. З цією заявою К. і його знайомий М. поїхали до Є. на роботу, де видали себе за працівників поліції, пред'явивши останньому підроблене посвідчення і заявили, що проти нього порушено кримінальну справу, але якщо він заплатить 5 тис. доларів, справу буде закрито. Злякавшись, Є. передав потрібну суму К. і М.

Надайте кримінально-правову оцінку діям К. та М.

5. У під'їзді багатоквартирного будинку до М., який піднімався сходами з важкими пакетами, підійшов К. і попросив мобільний телефон для того, щоб викликати таксі, на що М. погодився та передав винному свій мобільний телефон. К. взявши телефон, сказав, що підніметься на поверх вище, бо тут поганий зв'язок, на що М. не заперечував. Після того, як К. піднявся поверхом вище, М. почув, що відчинилися двері ліфту. Коли він із пакетами піднявся на поверх вище, К. вже там не було. Невдовзі К. було затримано. Дії винного було кваліфіковано судом за ч. 1 ст. 186 КК України. Адвокат наполягав на перекваліфікації на ч. 1 ст. 190 КК «Шахрайство».

Як має бути вирішено справу?

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном (ст. 189-191 КК)

Завдання:

1. Є. вимагав від свого брата Г. відмовитися від частки у спадщині на його користь, в іншому ж випадку погрожував розповісти та надати його дружині докази, що у нього є коханка, з якою він понад три роки зраджує дружині.

Варіант: Є. не мав жодних доказів і не планував повідомляти дружині брата про факт подружньої зради.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Є.

2. Р., перебував на пасажирському місці в салоні автобусу став свідком того, як до водія звернувся батько і попросив його передати на кінцевій зупинці велику валізу своєму сину та заплатив за багаж, покинув салон автобусу. Скориставшись цією інформацією С. вийшов разом із усіма пасажирами на кінцевій зупинці, після чого зняв сонцезахисні окуляри, швидко переодягнув свою футболку, підійшов до водія і зі словами: «Тато мені передав вашим автобусом мені валізу», яку забрав собі.

Кваліфікуйте дії С.

3. О. та П. дізналися, що підприємець Л. збирається зняти із банківського рахунку 1,5 млн. грн. Вони слідкували за Л., і коли той вийшов із відділення банку із валізою у руках та сів до автомобілю, в якому перебували його діти, підійшли до машини. О. постукав у вікно водія та наказав передати йому валізу. При цьому він вказав на П., який стояв біля машини із каністрою бензину в одній руці та палив, і зауважив, що якщо Л. не зробить цього, то П. обіллє машину бензином та підпалити її. Л. передав О. валізу та вона виявилася пуста. На запитання де гроші, підприємець відповів, що у банку на валютному рахунку. На це О. відповів, що Л. повинен зняти всі гроші та віддати їх завтра, інакше вони вб'ють його сім'ю.

Кваліфікуйте дії О та П. Проведіть відмежування вимагання від розбою.

4. Г., працюючи на посаді головного бухгалтера державної установи, ввійшла в змову із директоркою цієї установи Б. Головний бухгалтер в порушення «Положення про преміювання працівників», згідно якого преміювання працівників здійснюється шляхом відповідного наказу директора установи за узгодженням з трудовим колективом (профспілковим органом), направила на ім'я директора 5 клопотань, підписані нею та завідуючою С. про заохочення премією в сумі 2 500 грн. техніка-програміста К., який був звільнений місяць назад. На підставі вказаних клопотань К. заохочувався премією в сумі 2 500 грн. щоразу за рахунок економії фонду заробітної плати по спеціальному фонду. У подальшому грошові кошти зараховані на картку, відкриту у відділенні банку на ім'я К., яка знаходилась у користуванні Б. Після цього кошти Г. та Б. знімали, а гроші витрачали на особисті потреби.

Кваліфікуйте діяння Г. та Б. Співучасниками якого виду кримінального правопорушення вони є? Проведіть відмежування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК) від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК)

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном (ст. 188¹ КК) (ст. 192 КК) (ст. 193 КК) (ст. 197¹ КК)

Завдання:

1. Згідно платіжного доручення касир Т. повинна була отримати для своєї організації гроші у сумі 600 000 грн. Працівниця банку внаслідок постійних телефонних розмов помилково видала їй 620 000 грн. Виявивши помилку під час перерахунку грошей у банку, Т. про надлишок промовчала. 20 000 грн. вона залишила собі, а 600 000 грн. провела документально, тобто як такі, що посупили у касу. Суд кваліфікував дії Т. за ч. 2 ст. 192 КК України.

Чи правильна кваліфікація дій Т.?

2. В. мав середню медичну освіту та підробив копію диплому про закінчення медичного університету. Далі він влаштувався на роботу спочатку лікарем туберкульозного санаторію, а згодом був призначений головним лікарем. Із службової характеристики та інших документів стало зрозуміло, що В. до роботи відносився добросовісно і з обов'язками головного лікаря справлявся. За період свого працевлаштування В. отримав грошову винагороду на суму 536 789 грн.

Кваліфікуйте дії В.

3. У., поселився в листопаді до занедбаної хати на околиці села, самовільно підключився без приладів обліку до електромережі, газопроводу та водопроводу (постачання холодної води). Він користувався ними протягом 6 місяців, доки це не виявили контролери. Експертами було встановлено, що У. використав 1759 кВт електроенергії, 40 м куб. холодної води та 2410 м куб. газу.

Кваліфікуйте дії У. розмежуйте кримінальні правопорушення, передбачені ст. 185 та 188¹ КК України.

Чи зміниться рішення, якщо Б. зламав всі прилади обліку, щоб підключитися до електромережі, газопроводу та водопроводу?

4. К., який відпочивав на березі моря, знайшов у піску золотий годинник, на зворотній стороні якого було зроблено дарчий надпис на ім'я В. Через деякий час, при випадковій зустрічі у ресторані, В. упізнав свій годинник та звернувся до К. з вимогою повернути годинник, на що отримав відмову. В. звернувся до Національної поліції, після чого було зареєстроване кримінальне провадження за статтею 193 КК.

Вирішіть питання про відповідальність К.

5. Л. працював трактористом у фермерському господарстві і отримав замовлення на культивування. З метою культивування більшої площі земельної ділянки та отримання більшого прибутку за допомогою сільськогосподарської техніки культивував усі землі, які знаходилися поряд. Як з'ясувалося, відповідно до кадастрового номеру такі землі мають статус особливо цінних земель та відносяться до державної власності.

Вирішіть питання про кримінальну відповідальність Л.

Тема 8. Кримінальні правопорушення проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном (ст. 188¹ КК) (ст. 192 КК) (ст. 193 КК) (ст. 197¹ КК)

Завдання:

1. П., виходячи останнім із купе потяга, знайшов забутий кимось із пасажирів шкіряний дипломат. П. взяв дипломат, привіз його додому, відкрив та знайшов там ділові папери господарського товариства «Агросвіт», портмоне з особистими документами та

грошима на суму 55 500 гривень, мобільний телефон. Дипломат з діловими паперами він викинув у сміттєвий контейнер, а гроші залишив собі. Слідчий кваліфікував дії П. за ст. 193 КК.

Надайте кримінально-правову оцінку діям П.

2. М. зайняв земельну ділянку, яка знаходилася поряд із орендованою ним земельною ділянкою, та побудував там ряд торгових павільонів. Як він пояснив, ця земля була нічийною, не доглядалася, була засміченою, заросла бур'янами, хоча й знаходиться у жилому масиві. Тому він і зайняв її, прибрав та «розширив» торговельні ряди, що принесли лише користь мешканцям мікрорайону міста.

Варіант: слідчими було встановлено, що ця ділянка є 3-метровою охоронною зоною теплопроводу.

3. Голова селищної ради Б. та підприємець Л. домовилися, що Г. посприє щоб селищна рада передала в оренду земельну ділянку в розмірі 0,05 га, яка розташована біля траси Київ-Харків для розміщення на ній газозаправного пункту, а саме резервуару для зберігання скрапленого газу, паливно-роздавальної колонки та тимчасової споруди-операторської. За це Б. отримав винагороду у розмірі 2 000 доларів. Л. на момент порушення кримінального провадження розпочав будівельні роботи без дозволів. Як встановило слідство ця ділянка є частиною зони відпочинку для жителів селища, однак, за рік до цих подій там згоріло 0,5 га лісу, в тому числі й на вказаній ділянці.

Кваліфікуйте дії Б. та Л. Чи зміниться рішення суду, якщо буде встановлено, що саме Л. здійснив підпал?

4. За систематичну несплату послуг з газопостачання працівниками ВАТ «Нафтогаз» було перекрито подачу газу у квартиру сім'ї Т. Голова сім'ї самовільно зірвав встановлену пломбу і відновив газопостачання. Протягом восьми місяців сім'я Т., до складу якої також входили повнолітні О. та В., користувалася газом без обліку та оплати, споживши його за цей період на суму 17 843 грн.

Проаналізуйте ситуацію.

5. Електромонтери РЕМ Степан та Петро під час планової перевірки виявили самовільне підключення та безоблікове використання електроенергії г-кою Кучерою. За нескладання відповідного акту Степан і Петро почали вимагати від Кучери 500 грн., погрожуючи при цьому повідомленням в міліцію та порушенням кримінальної справи за крадіжку електроенергії. Налякана Кучера відповіла, що зараз таких грошей немає і попросила зачекати до наступного дня. При передачі грошей в домовлений час електромонтери були затримані працівниками міліції.

Проаналізуйте ситуацію.

6. О. уклав усну угоду з Л. на виконання робіт з обробки та посіву земельної ділянки з кадастровим номером площею 0,9897 га, яка знаходиться на території територіальної громади, організувавши роботи по її обробці. На виконання даної угоди, П., який перебував за кермом трактора, не будучи обізнаним про відсутність законних прав О. на володіння, користування чи розпорядження даною земельною ділянкою, за його усною вказівкою, за грошову винагороду, засіяв дану земельну ділянку сільськогосподарською культурою-кукурудзою, використовуючи власну техніку. Вказана земельна ділянка знаходилася на території і відноситься до комунальної форми власності та має цільове призначення «землі запасу».

Кваліфікуйте дії О., П. та Л.

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти власності, що не поєднані із заволодінням чужим майном. (ст. 194 КК) (ст. 194¹ КК) (ст. 195 КК) (ст. 196 КК) (ст. 197 КК) (ст. 198 КК)

Завдання:

1. Гуляючи вечором, 16-річні В., Л. та Б. і 13-річний П. з метою покататися відімкнули автомобіль Mazda 6, який стояв на підвір'ї будинку, в якому проживали підлітки. При цьому вони зламали замки, вибили одне бокове скло та пошкодили систему керування, заподіявши майнову шкоду у розмірі 120 000 грн.

В., який умів керувати машиною, сів за кермо. Внаслідок того, що на дорозі була ожеледиця, водій не впорався із керуванням і автомобіль врізався у дерево, отримавши при цьому серйозні механічні пошкодження кузова. Злякавшись вчиненого, підлітки відігнули машину на місце її попередньої стоянки.

Надайте кримінально-правову оцінку діям В., Л., Б. та П.

2. Н., знаходячись у кафе з планшетної сумки, яка знаходилась на стільці в приміщенні кафе, таємно викрав Samsung GT-P5100 TSA, що належав Р. Після чого, Н. з викраденим майном з місця скоєння кримінального правопорушення зник. В цей же день, Н. передав планшет раніше знайомому К., повідомивши при цьому, як він його здобув. К. відніс зазначений планшет до ломбарду, за що отримав грошові кошти у сумі 3 845 грн., які витратив на власні потреби.

Надайте кримінально-правову оцінку діям Н. та К.

2. М., посварившись із П., погрожував йому, що скине його автомобіль у місцеве глибоке озеро, що утворилося на місці піщаного кар'єру.

Дайте кримінально-правову оцінку діям М.

3. Б. придбав в М. холодильник, знаючи про те, що він крадений минулої ночі у будинку із сусіднього села. Слідчий кваліфікував дії Б. як привласнення чужого майна, прокурор наполягав, що Б. є пособником крадіжки, поєднаної із проникненням у житло.

Дайте кримінально-правову оцінку діям М. та Б.

4. О. гостював у свого брата. Одного вечора, будучи напідпитку О. пішов у душ та забув вимкнути воду. У результаті було затоплено майно сусідів, що жили трьома поверхами нижче. Слідчий кваліфікував діяння О. як необережне пошкодження майна.

Надайте аргументований висновок щодо дій О.

5. О. перебував у стані алкогольного сп'яніння в одній із кімнат будинку і вирішив запалити цигарку. Не знайшовши запальнички, він пішов до сусідньої кімнати, де лежала старенька бабуся та намагаючись підпалити цигарку, рукою витяг з печі дерев'яний брусок, частина якого жевріла, після чого, підпаливши цигарку, кинув його в бік топки і не впевнившись у тім, що брусок потрапив безпосередньо до топки, вийшов з кімнати. Внаслідок цього виникла пожежа, в ході якої було пошкоджено майно потерпілого М., а також загинула бабуся.

Кваліфікуйте дії О. Яка особливість некорисливих кримінальних правопорушень проти власності?

6. С. та М. незаконно проникли до садового будинку з метою викрасти цінні речі. Однак нічого цінного не знайшли. Вони розтопили піч, випили пляшку горілки, яку там знайшли, і міцно заснули. Вночі через недотримання правил пожежної безпеки, сталося займання. С. і М., прокинувшись та злякавшись пожежі, вони вибігли з будинку.

Побачивши пожежу, прибіг сторож садового кооперативу і, намагався погасити пожежу. Проте повністю вигоріла 1 кімната в будинку, а С. і М. весь час знаходилися неподалік, але не допомогли сторожу.

Кваліфікуйте діяння С. і М.

7. Охоронець гаражного кооперативу «Каскад» О., перебуваючи в стані сильного алкогольного сп'яніння, замкнув ворота на об'єкті та заснув. У той час Л. та М., перебуваючи також у стані сп'яніння, проходили повз і почали сперечалися чи можна підпалити гараж, кинувши підпалену палицю до вентиляції. Що й зробив Л. Палиця впала до відра, де були залишки легкозаймистої речовини, що спричинило пожежу, в результаті якої згоріла секція нижнього ярусу гаражів, де стояли авто. Загальна сума завданих збитків – 4,5 млн. грн.

Кваліфікуйте діяння О. та К. Які відмінності між непрямым умислом, злочинною самовпевненістю та злочинною недбалістю.

8. Р., перебував в стані алкогольного сп'яніння в квартирі О. і між ними виникла сварка. Р. почав погрожувати знищенням майна О. шляхом вибуху побутового газу. Р. заблокував двері квартири з середини та відчинив кран газопостачання газової плити. Лише терміновий виклик рятувальників та відключення газопостачання будинку завадили трагедії.

Вирішіть питання про відповідальність Р. Вкажіть, яке значення для кваліфікації дії Р. має реальність створення ним небезпеки знищення або пошкодження майна потерпілого

Тема 10. Розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень проти власності між собою та із кримінальними правопорушеннями, що розміщені у інших розділах Особливої частини КК України.

1. Розмежування крадіжки від шахрайства.
2. Розмежування насильницького грабежу від розбою.
3. Розмежування розбою і вимагання.
4. Розмежування шахрайства від заподіянням майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою.
5. Розмежування привласнення як форми розкрадання із незаконним привласненням особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї.
6. Відмежування розбою (ст. 187 КК) від бандитизму (ст. 257 КК).
7. Відмежування шахрайства від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК) та шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК).
8. Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від протидії законній господарській діяльності (ст. 206 КК).
9. Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових обов'язків (ст. 355 КК).
10. Відмежування складів кримінальних правопорушень проти власності від адміністративних деліктів.

5. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

1) **Безготівкові гроші** – це особлива форма грошей, що має речово-правову природу.

2) **Будівля** як предмет кримінального правопорушення проти власності (ст. 197¹ КК) – об'єкт будівництва, призначений для постійного або тимчасового перебування людей із захистом їх від впливу несприятливих атмосферних умов (житловий будинок, літня кухня, школа, вокзал тощо).

3) **Валюта України** - це грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу .

4) **Відомості, які потерпілий чи його близькі родичі бажають зберегти в таємниці** (при вимаганні), слід розуміти такі дійсні чи вигадані дані про них, хні дії та дії, вчинені щодо них, розголошення яких із будь-яких міркувань є для них небажаним. До таких відомостей, зокрема, можуть належати дані про інтимні сторони життя, захворювання, аморальні вчинки, злочинну діяльність тощо. Погроза розголосити вказані відомості означає можливість повідомити про них будь-яким способом хоча б одній особі, якій вони не були відомі, тоді як потерпілі особи бажали зберегти їх у таємниці.

5) **Вимагання (ст. 189 КК)** – це вимога передачі чужого майна чи права на майно або вчинення будь-яких дій майнового характеру з погрозою насильства над потерпілим чи його близькими родичами, обмеження прав або законних інтересів цих осіб, пошкодження чи знищення їхнього майна або майна, що перебуває в їхньому віданні чи під охороною, або розголошення відомостей, які потерпілий чи його близькі родичі бажають зберегти в таємниці.

б) **Грабіж (ст. 186 КК)** - це відкрите викрадення чужого майна у присутності потерпілого або інших осіб, які усвідомлюють протиправний характер дій винної особи, яка у свою чергу усвідомлює, що її дії помічені і оцінюються як викрадення.

7) **Державна власність** - це майно, у тому числі грошові кошти, яке належить державі Україна.

8) **Дрібне викрадення чужого майна**, шляхом крадіжки – (ст. 51 Кодексу України про адміністративні правопорушення), якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

9) **Житло** – приміщення, призначене для постійного або тимчасового проживання людей (будинки, квартира, дача, номер у готелі тощо). До житла прирівнюються також ті його частини, в яких може зберігатися майно (балкон, веранда, комора тощо), за винятком господарських приміщень, не пов'язаних безпосередньо з житлом (гараж, сарай тощо).

10) **Заволодіння чужим майном** шляхом зловживання службовим становищем – незаконне обернення чужого майна на свою користь або на користь інших осіб з використанням службовою особою свого службового становища всупереч інтересам служби.

11) **Земельна ділянка** – частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами. Юридичними ознаками земельної ділянки як об'єкта права власності та як предмета кримінального правопорушення проти власності визнаються: 1) її виокремлення в аспекті землевпорядкування за місцем розташування та розміром площі у складі однієї з категорій земельного фонду країни; 2) визначення правового титулу належності земельної ділянки конкретній особі та закріплення прав останньої щодо неї. Право власності на земельну ділянку поширюється в її межах на: 1) поверхневий (грунтовий) шар; 2) водні об'єкти, ліси і багаторічні насадження, які на ній знаходяться; 3) простір, що знаходиться над та під поверхнею ділянки на висоту і на глибину, необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд.

12) **Знищення чужого майна** – це доведення майна до повної непридатності, що унеможливує його використання за призначенням і призводить до втрати споживчих властивостей та економічної цінності або до повного припинення існування (при цьому втрачені майном властивості не можуть бути відновлені).

13) **Зловживання довірою** - це використання винним відносин довіри, які є основою правовідносин або існують в особистих стосунках, вчинене з метою протиправного заволодіння чужим майном.

14) **Дії майнового характеру** – це дії, внаслідок вчинення яких отримується певна майнова вигода (наприклад, вимога підвищити заробітну плату, виконання в інтересах винного певної роботи тощо).

15) Документ на переказ - це електронний або паперовий документ, що використовується банками, їх клієнтами, кліринговими, еквайринговими установами або іншими установами - членами платіжної системи для передачі доручень на переказ коштів.

16) Іноземна валюта - це іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу.

17) Інше приміщення – різноманітні постійні, тимчасові, стаціонарні або пересувні будівлі чи споруди, призначені для розміщення людей або матеріальних цінностей (виробниче або службове приміщення підприємства, установи чи організації, гараж, інша будівля господарського призначення, відокремлена від житлових будівель, тощо).

18) Економічна ознака майна предмета кримінальних правопорушень проти власності вказує, що воно: 1) має мінову та споживчу вартість, здатність задовольняти матеріальні та пов'язані з ними потреби людини; 2) відокремлена від природного середовища чи створена заново.

19) Крадіжка – таємне викрадення чужого майна.

20) Майно - предмети матеріального світу, які перебувають у власності суб'єкта права (фізична особа, юридична особа, держава, територіальна громада, Український народ), у тому числі: окрема річ, сукупність речей, майнові права та обов'язки, гроші і цінні папери, а також майнові права на них, яким притаманні специфічні ознаки фізичного, економічного та юридичного характеру.

21) Напад (у складі розбою) – це раптова, несподівана для потерпілого, короткочасна, агресивна, насильницька дія, спрямована на протиправне заволодіння чужим майном. Напад може бути як відкритим, так і таємним (наприклад, нанесення удару потерпілому з-за спини).

22) Насильство, небезпечне для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, слід розуміти заподіяння їй легкого тілесного ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності, середньої тяжкості або тяжкого тілесного ушкодження (останнє кваліфікується за ч. 4 ст. 187), а також інші насильницькі дії, які не призвели до вказаних наслідків, але були небезпечними для життя чи здоров'я в момент заподіяння (насильство, що призвело до втрати свідомості чи мало характер. Мордування, здушення шиї, скидання з висоти, застосування електроструму, зброї, спеціальних знарядь тощо). Застосування до особи без її згоди наркотичних засобів, психотропних, отруйних чи сильнодіючих речовин (газів) з метою заволодіння чужим майном слід розглядати як вказане насильство.

23) Насильство, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого при грабежі - умисне заподіяння легкого тілесного ушкодження, що не спричинило короткочасного розладу здоров'я або незначної втрати працездатності, а також вчинення інших насильницьких дій (завдання удару, побойів, незаконне позбавлення волі) за умови, що вони не були небезпечними для життя чи здоров'я в момент заподіяння.

24) Нерухоме майно - це земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці і невід'ємно пов'язані з нею, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення.

25) Розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян при кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних із заподіянням майнової шкоди встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 розділу IV Податкового кодексу України для відповідного року. Підпунктом 169.1.1 статті 169 визначено, що податкова соціальна пільга дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, для будь-якого платника податку.

26) Обман (при шахрайстві) – (повідомлення потерпілому неправдивих відомостей або приховування певних обставин) чи зловживання довірою (недобросовісне використання довіри потерпілого) при шахрайстві застосовуються винною особою з метою викликати у потерпілого впевненість у вигідності чи обов'язковості передачі їй майна або права на нього.

27) Платіжні документи та інші цінні папери - це (акції, облігації, купони до них, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, інші фінансові та банківські документи), виражені у валюті України, в іноземній валюті або банківських металах

28) Повторність однорідних кримінальних правопорушень – вчинення особою двох чи більше кримінальних правопорушень, що посягають на тотожні чи схожі об'єкти кримінально-правової охорони, вчиняються з однією і тією ж формою вини і щодо яких у КК є спеціальне застереження про те, що їх вчинення один після одного слід вважати повторним.

29) Повторність тотожних кримінальних правопорушень – вчинення особою двох чи більше одиничних кримінальних правопорушень, які містять ознаки одного й того ж складу кримінального правопорушення.

30) Погроза застосування насильства (психічне насильство) при розбої полягає в залякуванні негайним застосуванням фізичного насильства, небезпечного для життя і здоров'я потерпілого (погроза вбити, заподіяти тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, легке тілесне ушкодження з розладом здоров'я чи незначною втратою працездатності, або вчинити певні дії, що у конкретній ситуації можуть спричинити такі наслідки).

31) Погроза знищення майна (ст. 195 КК) – залякування негайно або в майбутньому знищити певне майно, яке є для винного чужим шляхом підпалу, вибуху або загальнонебезпечним способом.

32) Пошкодження чужого майна – це дії, спрямовані на погіршення якості майна, обмеження можливості його використання за призначенням, при якому споживчі властивості та економічна цінність втрачається не в повному обсязі, а частково. При цьому пошкоджене майно може бути відновлене і знову набути повністю або частково втрачених корисних якостей для використання його за призначенням, однак для цього необхідні значні витрати коштів і часу.

33) Право власності - це право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб.

34) Право на майно - документ, що дозволяє отримати у свою власність майно (наприклад, заповіт на квартиру, договір дарування машини, боргова розписка тощо).

35) Право інтелектуальної власності - це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом.

36) Право комунальної власності - це право територіальної громади володіти, доцільно, економічно, ефективно користуватися і розпоряджатися на свій розсуд і в своїх інтересах майном, що належить їй, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

37) Привласнення - це протиправне і безоплатне вилучення (утримання, неповернення) винним чужого майна, яке знаходилось у його правомірному володінні, з наміром в подальшому обернути його на свою користь чи користь третіх осіб.

38) Проникнення у житло, інше приміщення чи сховище – незаконне вторгнення до них будь-яким способом (із застосуванням засобів подолання перешкод або без їх використання; шляхом обману; з використанням підроблених документів тощо або за допомогою інших засобів), який дає змогу винній особі викрасти майно без входу до житла, іншого приміщення чи сховища.

39) Розбій (ст. 187 КК) - напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства.

40) Розтрата - це незаконне і безоплатне витрачання (споживання, продаж, безоплатну передачу, обмін, передачу в рахунок погашення боргу тощо) винним чужого майна, яке йому ввірене чи перебувало в його віданні.

41) Рухоме майно – майно, яке можна вільно переміщувати в просторі без заподіяння йому шкоди, належать гроші, валютні цінності, цінні папери, майнові права та обов'язки.

42) Самовільним використання електричної або теплової енергії – використання без приладів обліку у випадку, коли використання таких приладів є обов'язковим, що визначається відповідними законами, правилами та договорами про користування електричною або тепловою енергією

43) Скарб - це закопані у землі чи приховані іншим способом гроші, валютні цінності, інші цінні речі, власник яких невідомий або за законом втратив на них право власності.

44) Споруда - це об'ємна, площинна або лінійна наземна, надземна чи підземна будівельна система (інженерно-будівельний об'єкт), що не належить до будівель і яка складається з несучих та в окремих випадках з огорожувальних конструкцій і призначена до виконання виробничих процесів різних видів, зберігання матеріалів, виробів, устаткування, для тимчасового перебування

людей, пересування людей та вантажів тощо (наприклад, цех, склад, сарай, гараж, погріб, вежа, міст, тунель).

45) Сховище – певне місце чи територія, відведені для постійного чи тимчасового зберігання матеріальних цінностей, які мають засоби охорони від доступу до них сторонніх осіб (огорожа, наявність охоронця, сигналізація тощо), а також залізничні цистерни, контейнери, рефрижератори, подібні сховища тощо.

46) Фізична ознака майна предмета кримінальних правопорушень проти власності означає, що речі можуть бути вилучені з володіння законного власника або пошкоджені чи знищені.

47) Шахрайство – заволодіння майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою

48) Юридична ознака майна предмета кримінальних правопорушень проти власності свідчить, що, 1) таке майно повинно бути чужим для винного; 2) воно, як правило, має належати на праві власності іншому суб'єкту права власності; 3) воно не повинно виступати предметом кримінальних правопорушень, відповідальність за які передбачена іншими розділами Особливої частини КК.

6. ПОТОЧНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

ОПИС ПРЕДМЕТА КУРСУ

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчального курсу (структура кредиту до заліку)
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0 Кількість модулів: 3 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Модуль 1 Лекції: 6 Практичні/семинарські заняття/колоквиум: 4 Самостійна робота: 16 Модуль 2 Лекції: 8 Практичні/семинарські заняття/колоквиум: 12 Самостійна робота: 30 Модуль 3 Лекції: 6 Практичні/семинарські заняття/колоквиум: 4 Самостійна робота: 22

		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)
--	--	---

7. КРИТЕРІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МОНИТОРИНГУ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1.1. Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

а) систематичність та активність роботи на лекціях, семінарських, практичних, відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні питань; участь у студентських конференціях, гуртках, конкурсах, олімпіадах; інші форми робіт;

б) виконання завдань для самостійного опрацювання (самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе та їх презентація; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів; підготовка реферативних матеріалів з публікацій; інші форми роботи).

1.2. Конкретний перелік робіт, що зобов'язаний виконати студент в рамках ПК, критерії їх оцінки (кількість балів) визначені кафедрою.

1.3. Кафедрою передбачено виконання контрольних (інших письмових) робіт, проведення колоквиумів, здійснення інших підсумкових заходів за результатами вивчення певного логічно завершеного блоку навчального матеріалу.

1.4. Результати ПК знань студентів своєчасно вносяться до журналу обліку роботи викладача та регулярно оприлюднюються в академічній групі (особисто студенту за його запитом).

1.5. Порядок ліквідації заборгованості з ПК оголошується на початку практичних занять згідно графіку індивідуальних консультацій.

1.6. При особистому спілкуванні викладач зобов'язаний ставитись до студентів врівноважено, емоційно нейтрально, з повагою до особистості студента, проявляти людяність і педагогічну майстерність, уникати узагальнюючих та оціночних суджень, що не мають відношення до матеріалу навчального курсу. Повсякчас наполегливо роз'яснювати студентам зміст нормативних документів університету, підкреслювати необхідність виконання індивідуального навчального плану студента, дотримання вимог учбової дисципліни.

1.7. Викладач зобов'язаний всіляко сприяти формуванню у студента позиції особистісної індивідуальної відповідальності за власні результати навчання, раціональне виростання навчального часу, учбових ресурсів тощо.

II. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ (ПК)

Поточний контроль знань (далі - ПК) здійснюється під час проведення практичних занять. Завданням ПК є перевірка розуміння та засвоєння матеріалу навчальної дисципліни, умінь самостійно опрацьовувати тексти здатності осмислити зміст тем та розділів курсу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація)

Об'єктом ПК знань студентів є:

- систематичність та активність роботи на лекціях, практичних заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, рівень знань, активність при обговоренні питань тем курсу, інші форми роботи);

- виконання завдань для самостійного опрацювання.

Оцінювання результатів ПК здійснюється викладачем після вивчення кожної теми.

Залік отримує студент, який опанував усі теми навчальної дисципліни.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу.

Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи є:

- ◆ виконання домашніх завдань;
- ◆ доопрацювання матеріалів лекції;
- ◆ робота в інформаційних мережах;
- ◆ опрацювання додаткової літератури;
- ◆ складання конспектів тем, що виносяться для самостійного вивчення;
- ◆ підготовка статистичних матеріалів, складання схем, нотаток.

9. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття кримінальних правопорушень проти власності. Класифікація кримінальних правопорушень проти власності.
2. Система кримінальних правопорушень проти власності.
3. Родовий об'єкт складів кримінальних правопорушень проти власності. Підходи до розуміння власності у теорії кримінального права.
4. Економічний підхід до розуміння власності.
5. Юридичний підхід до розуміння власності.
6. Змішаний підхід до розуміння власності.
7. Співвідношення понять «власність» і «право власності».
8. Предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
9. Зміст фізичної, економічної і юридичної ознак предмета кримінальних правопорушень проти власності.
10. Співвідношення понять «річ» і «майно».
11. Чуже майно як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
12. Нерухомість як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
13. Гроші як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
14. Цінні папери як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
15. Легітимаційний знак як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
16. Транспортний засіб як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
17. Земельна ділянка як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
18. Енергія як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
19. Право на майно як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
20. Дії майнового характеру як предмет складів кримінальних правопорушень проти власності.
21. Поняття та ознаки «розкрадання» та «викрадення». Форми та види розкрадання.
22. Співвідношення між «розкраданням» і «викраденням».
23. Крадіжка: критерії та ознаки таємності.
24. Грабіж: критерії та ознаки відкритості, види грабежу.
25. Зміст фізичного та психічного насильства в насильницькому грабежі.
26. Грабіж-ривок: поняття та кримінально-правова оцінка.
27. Розмежування крадіжки і ненасильницького грабежу.
28. Розбій: поняття нападу та ознаки.
29. Зміст фізичного та психічного насильства в розбої.

30. Розмежування насильницького грабежу і розбою.
31. Ознаки переростання крадіжки у грабіж або розбій, або грабежу в розбій.
32. Вимагання: зміст погрози у вимаганні, погроза, яка охоплюється (не охоплюється) складами вимагання.
33. Розмежування розбою і вимагання.
34. Шахрайство: види та форми обману.
35. Співвідношення обману і зловживання довірою як окремих способів шахрайства.
36. Привласнення, розтрати або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем.
37. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання: зміст кожного із способів вчинення цього складу злочину.
38. Майнова шкода як обов'язкова ознака «Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання» та порядок її визначення.
39. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою: предмет та форми вчинення.
40. Зміст «привласнення» у складах кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 191 та 193 КК України.
41. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільного будівництва: предмет та порядок визначення майнової шкоди як конститутивної ознаки складу кримінального правопорушення
42. Види розкрадання. Характеристика дрібного розкрадання. розкрадання у істотному розмірі, у значному розмірі, у великому розмірі, у особливо великому розмірі.
43. Повторність кримінальних правопорушень проти власності. Відмінність повторності від продовжуваної крадіжки.
44. Вчинення за попередньою змовою групою осіб, організованою групою осіб як кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном.
45. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності вчинених групою осіб без попередньої змови, розкрадань, вчинених злочинною організацією.
46. Співучасть і причетність у кримінальних правопорушень проти власності проти власності: співвідношення понять.
47. Проникнення у житло, інше приміщення чи сховище як кваліфікуюча ознака викрадень.
48. Поняття та ознаки «житла», «іншого приміщення», «сховища».
49. Поняття та ознаки «проникнення».
50. Співвідношення між поняттями «проникнення» і «вторгнення».

10. СПИСОК ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Кримінальний кодекс України : [Електронний ресурс]. Режим доступу: [\[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text\]](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text)
2. Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17 черв. 1992 р. № 2471-ХІІ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [\[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2471-12#Text\]](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2471-12#Text)
3. Постанова Пленуму Верховного Суду від 6.11. 2009 р. № 10 Про судову практику у справах про злочини проти власності. Законодавство України. Верховна Рада України. –

[Електронний ресурс]. Режим доступу: [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>]

4. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 груд. 2004 р. № 17. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017700-04#Text>

Література

Основна література

1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія. Харків: Право. Т.17: Кримінальне право. 2017. 1064 с.
3. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія / Ю.А. Дорохіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 744 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред.: В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.
5. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник /За ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І.Тютюгіна. 6-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
6. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / [Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін.] ; за ред. М. І. Панова. Вид. 2-ге, допов. та випр. Х. : Право, 2017. 360 с.
7. Мовчан Р. О., Незнайко С. В. Кримінально-правова характеристика умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства : монографія. Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2018. 224 с.
8. Панов М. І. Загальні засади кваліфікації злочинів : лекція / М. І. Панов. Х. : Право, 2016. 104 с.
9. Соловійова А.М. Кримінально-правова характеристика злочинів проти власності: порівняльно-правове дослідження: [монографія]. Вінниця, 2018. 460 с.
10. Тацій В.Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві: монографія Харків: Право, 2016. 256 с.
11. Ус О.В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. Харків : Право, 2018. 368 с.
12. Хавронюк М.І. Проступок, його сутність і порядок досудового розслідування та судового розгляду: новітні середньоазійські підходи порівняно з уже відомими. Право України. 2020. № 2. С. 119-137.
13. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2018 по 01.08.2109. Київ, 2019. 50 с. Режим доступу : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Ogljad_KKS.pdf
14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за березень 2021 року / у поряд. заступник голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, канд. юрид. наук В. В. Щепоткіна, правове управління (ІІІ) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 72 с. Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_03_2021.pdf
15. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за I півріччя 2021 року / упоряд. правове управління (ІІІ) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 38 с. Режим доступу :

https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_za_pivrichchya_2021.pdf

16. Верховний Суд щодо розмежування крадіжки і шахрайства. Режим доступу : <https://www.yurfact.com.ua/praktyka/verkhovnyi-sud-shchodo-rozmezhuвання-kradizhky-i-shakhraistva>

17. Чим відрізняється крадіжка від знахідки: практика ВС. Режим доступу : <https://sud.ua/ru/news/publication/173094-v-yakomu-vipadku-znaydeniy-gamanets-roztsinyuyetsya-yak-kradizhka>

18. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; За заг. ред. А. А. Музики. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 915 с.

Додаткова література

1. Абакіна-Пілявська Л. М. Предмет викрадення як ознака злочинів проти власності. Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 червня 2018 р.) / редкол.: Г. О. Ульянова (голова ред.), В. М. Дрьомін, Є. Л. Стрельцов [та ін.] ; НУ "ОЮА". Одеса : Юридична література, 2018. С. 327-330.

2. П. С. Берзін, Р. А. Волинець, М. М. Хоменко Право на майно та майнове право як предмети заволодіння, що вчиняється шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК України). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2021ю № 1(15) С. 126-149.

3. Дорохіна Ю.А., Іляшко А.О. Окремі проблеми розмежування шахрайства та шахрайства з фінансовими ресурсами. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2019. № 3. С. 91-94.

4. Дорохіна Ю. [Електронні гроші та криптовалюти як предмет злочинів проти власності](#). *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2016. № 3 (14). С. 46-56.

5. Дорохіна Ю.А. Нові підходи до визначення поняття власності у теорії кримінального права: доктринальний аналіз здобутків зарубіжних науковців. *Вчені зап. Тавр. нац. ун-ту ім. В.І. Вернадського. Серія : Юридичні науки*. 2014. Т. 27 (66). № 1. С. 163–174.

6. Драгоненко А.О., Ніколенко М.І. Проблеми кваліфікації шахрайства з використанням електронно-обчислювальних машин. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 256-259.

7. Дудоров О.О. Проблеми кваліфікації шахрайства / О.О. Дудоров. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://law-dep.pu.if.ua/conference2014/articles/dudorov.pdf>.

8. Личенко І.О. Право власності як об'єкт кримінально-правової охорони. URL: http://easternlaw.com.ua/wpcontent/uploads/2019/06/lychenko_64.pdf

9. Михайліченко Т. О., Рак С. В. Кримінальні проступки проти власності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2020 № 46. С.160-163.

10. Мовчан, Р. О. (2019). Ще раз про родовий об'єкт злочинів проти власності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*, 3(87), 145-156.

11. Мовчан Р. О. Про особливості конструювання складу злочину, передбаченого ч. 3 ст. 197-1 Кримінального кодексу України. *Право і суспільство*. 2019. № 5. Ч. 2. С. 128-134. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/5_2019/part_2/23.pdf

12. Мовчан Р. О. Про деякі проблеми кваліфікації злочину, передбаченого ч. 3 (ч. 4) ст. 197-1 Кримінального кодексу України (за матеріалами судової практики). *Вісник*

Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2019. №4(88). С. 123-134. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/881/798>

13. Парамонова О. С. Поняття та види насильницьких злочинів проти власності за Кримінальним кодексом України. *Право і суспільство*. № 2 частина 3 / 2020. С. 58-64.

14. Повалена М.В. Види насильницьких злочинів проти власності за кримінальним правом України та Республіки Польща. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 4. С. 475 – 479.

15. Самокиш І.В. Історія кримінально – правової охорони власності в Україні та країнах Східної Європи. *Eurasian Social Science Association*. 2019. №34. С. 43-47.

16. Самокиш І.В. Об'єктивна сторона злочинів проти власності за законодавством України та країн Східної Європи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». Збірник наукових праць. 2019. Вип. 39. С. 111 – 114.

17. Самокиш І.В. Основні різновиди кваліфікуючих ознак злочинів проти власності за законодавством України і країн східної Європи. Розвиток сучасного права в умовах глобальної нестабільності: матеріали міжнарод. наук.- практ. конф. (м. Одеса, 13–14 вересня 2019 року). Одеса, 2019. С. 69-73.

18. Самокиш І.В. Суб'єктивні ознаки злочинів проти власності за законодавством України та країн Східної Європи. *Порівняльно-аналітичне право*. №3/2019. С. 188-192

19. Собко Г. М. Особливості об'єктивних та суб'єктивних ознак насильницького заволодіння чужим майном та їх законодавче відображення. *Правова позиція*. № 4 (25). 2019. С. 198-204.

20. Тігранян Г.С. Розбій (ст. 187 КК України): окремі проблемні аспекти визначення та відмежування від суміжних складів злочинів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 4 С. 186-189.

21. Харченко, В. Б. Майно як предмет злочинів проти власності та предмет суспільних відносин права власності на речі та інші речові права. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2017. № 2 (16). С. 121-131.

22. Ярошенко В.М. Відмежування шахрайства від інших суміжних складів злочинів за Кримінальним Кодексом України. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 1039-1042.

Інтернет-ресурси:

Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>.

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk>.

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

З М І С Т

1. Вступ.....	4
2. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи.....	5
3. Програма навчальної дисципліни	9
4. Завдання для практичних занять та самостійної роботи.....	11
5. Словник основних термінів.....	22
6. Поточний контроль знань студентів	25
7. Критерії організації моніторингу знань студентів	26
8. Самостійна робота студентів.....	27
9. Питання до заліку.....	27
10. Список законодавчих актів та літератури. Інформаційні ресурси.....	28